

ဖဲထံလုာ်ဘၢတၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ- က့ၤကဒါက့ၤဆူဟံၣ်ပူၤပူၤဖျဲးဖျဲး

ပှၤတၢ်တၢ်ဝံၤတၢ်ကျိၤ

ဖဲနက့ၤကဒါဆူဟံၣ်ဖဲထံလုာ်ဘၢတၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ,ပံးန့ၢ်တၢ်ပလီၢ်ပဒီတဖၣ်ဒ်သိးကမၤစ့ၤလီၤတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး,တၢ်ဆိးက့ၢ်မံၤန့ၢ်မုတမ့ၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢကကဲထီၣ်အသးသ့တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တချုးနက့ၤကဒါက့ၤဆူဟံၣ်နယီၤအပူၤဒီးအခါဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အဖီလၢ်တဖၣ်အံၤ-

- ကံသဝံမ့ၢ်တမ့ၢ်လီၤမ့ၢ်အူပျံၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်ကဟးဂူၤဟးဂီၤဝဲသ့-တၢ်လီၤပျံၤတဖၣ်အံၤတၢ်ကဘၣ်မၤလီၤတၢ်ဆိးသိးကပူၤဖျဲးအဂီၢ်လၢပှၤဘၣ်မ့ၢ်အူဖိလၢအဖျိတၢ်ပတီၢ်တကမ့ၢ်ပှၤဘၣ်ထံဖိတကၤအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်နဟံၣ်ဒီးအက့ၢ်အဂီၢ်တဖၣ်ကဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးသ့-တၢ်အံၤတၢ်ကဘၣ်တဲလီၤတၢ်ဆိးလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်ပှၤလူၤယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဖိတကၤအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပံးယံၤဖိသ့ၣ်ဒီးဆၢဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်တုၤဟံၣ်တဖျၢၣ်အံၤတၢ်မၤကဆိၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤလၢၣ်လၢၣ်ဆူဆူတစုတက့ၢ်.
- တၢ်ပှၤထံမ့ၢ်တၢ်လိၣ်ခိၣ်လိၣ်ကွၤလၢထံခိၣ်ခိၣ်ယွၤအကျါအံၤဒုးကဲထီၣ်တၢ်လီၤအူးထံဒီးပံးဘၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါခိၣ်ဖျိတၢ်ပူၤလီၤလၢပဲခိၣ်ဖျိထံလုာ်ဘၢအဆိၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤပျံၤကဲထီၣ်သးအလီၢ်ကပၣ်ယုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အဖီလၢ်တဖၣ်အံၤ-

- ကံသဝံမ့ၢ်တမ့ၢ်လီၤမ့ၢ်ထီၣ်အသးလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤသၢပျံၤတဘၣ်ဆိမိၣ်မုတမ့ၢ်သ့မ့ၢ်ဒီး,မုတမ့ၢ်အူလၢၣ်အကတဖၣ်တဂ့ၢ်,မ့ၢ်သ့မ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်စူးကါဘၣ်ဒီးမံမ့ၢ်တမ့ၢ်အူလၢတၢ်မၤကဲထီၣ်အီၤလၢဒီးမံတဖၣ်လၢပနဲတၢ်အလီၢ်တက့ၢ်.
- ဖျိၣ်ခိၣ်ဖံးလၢအတီၣ်ဒီးရီဘၢၢ်မုတမ့ၢ်တဘၣ်စ့ဖျိၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.တၢ်မံၤလၢ်တဖၣ်လၢအပၣ်ယုၣ်ယုၣ်မံၤဖိ,ဂ့ၢ်မုတမ့ၢ်ကပီၤတဖၣ်ကဆိၣ်ကတၢ်ထီၣ်အသးလၢနဟံၣ်ပူၤဟံၣ်ချါသ့ဝဲလီၤ.မဲၣ်ထံကလၢမုတမ့ၢ်တၢ်အက့ၢ်အီၤလၢအသ့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖဲတဖၣ်ကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤသ့ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.
- ပစိၤတဖၣ်အဖိဖဲထီၣ်ဝဲချုးသးဒီးကဲထီၣ်တၢ်တံၣ်တၢ်သ့ဝဲ-မၤဘၢန့ၣ်ဒီးတၢ်ကူတၢ်ကၤလၢအလွၢၢ်စၢ်အီၣ်ဒီးအစုထီၣ်ဖျိၣ်ခံခိၣ်ထီၣ်တဖၣ်,ဒီးစူးကါကသံၣ်ဒီးသးတၢ်ယၢ်တဖၣ်တက့ၢ်.
- ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢနဘၣ်အီၤဒီးတၢ်မံၤလၢ်တဖၣ်ကသံၣ်စိၣ်ဝဲဒီးနလိၣ်စူးကွၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖဲလၢကစူးကွၢ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိလၢကပူၤဖျဲးအဂီၢ်ကတီၢ်တၢ်ဒီးနလီၢ်ကဝီၤကီၣ်ကကးဂၤမုတမ့ၢ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.
- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်ကဆိၣ်ဒီးစၢ်အဘၢၤစတီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤပၣ်ယုၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.ပံးန့ၢ်တၢ်ပလီၢ်ပဒီလၢအလိၣ်တဖၣ်ဖဲနဖီၣ်တၢ်က့ၢ်ဒီလၢအပၣ်ယုၣ်တၢ်စၢ်အဘၢၤစတီၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.ဖဲတၢ်မၤလီၤပှၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢအနံၤအါအသိးအါ,တၢ်ဘၣ်ထီၣ်က့ၤဒီးဘၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအပၣ်ယုၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအပၣ်ယုၣ်တၢ်စၢ်အဘၢၤစတီၤတဖၣ်,ပှၤမၤတၢ်ဖိလၢအဆိၣ်ဒီးလၢစ့ၤတဖၣ်ဖိတၢ်ကဘၣ်ဒါအီၤလၢကဖဲမၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ထံလုာ်ဘၢတၢ်အံၤကဒုးကဲထီၣ်က့ၤထီၣ်ဘၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်သ့ဝဲ,ဒီးတၢ်ကဘၣ်မၤကဆိၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤတချုးနက့ၤန့ၣ်အိၣ်လၢနဟံၣ်ပူၤအခါန့ၣ်လီၤ.
- ထံလုာ်ဘၢတၢ်အံၤကဒုးကဲထီၣ်ထံဘၣ်အဘၣ်သ့အကျါအံၤန့ၣ်လီၤကဒါက့ၤဆူဟံၣ်ပူၤသ့ဝဲလီၤ.တၢ်ဘၣ်အဘၣ်သိးအလီၢ်တဖၣ်နကဘၣ်မၤကဆိၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤဒီးထူးကဆိၣ်သံကွၢ်အယၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ထံဆိတဖၣ်ကဘၣ်အဘၣ်သိးသ့-နမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါလီၤတၢ်လၢထံဆိအံၤပူၤဖျဲးဝဲလၢကဆိအီၤဘၣ်န့ၣ်တဘၣ်ဆိထံနီတခါတဂ့ၢ်.
- တၢ်အိၣ်တဖၣ်ကဘၣ်အဘၣ်သိးသ့,မုတမ့ၢ်ဟးဂူၤဟးဂီၤဝဲခိၣ်ဖျိလိမ့ၢ်အူလီၤပံးအယံၤသ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကဆိၣ်ထီၣ်က့ၤဟံၣ်ပူၤ

တၢ်ဂ့ၢ်အဖီလၢ်တဖၣ်အံၤတဲဖျါထီၣ်ဝဲဒ်သိးနကသ့ဒီးသးလီၤနသးဒီးနပှၤဟံၣ်ပူၤတဖၣ်အဂီၢ်ဖဲနမၤကဆိၣ်ထီၣ်က့ၤနဟံၣ်နယီၤဖဲထံလုာ်ဘၢတၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.

နီၢ်ကစၢ်တၢ်ကဆဲးကဆိၣ်မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲ

တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢဘၣ်က့ၤဘၣ်ကဲထီၣ်အါမံၤတဖၣ်ပၣ်ယုၣ်ပှၤဟၢဖါထီၣ်တၢ်ဆါဒီးသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါ(hepatitis A) တဖၣ်,ဘၣ်က့ၤဘၣ်ကဲထီၣ်ဖျိထံလုာ်ဘၢတၢ်အမဲၣ်ဖဲခိၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဆိးက့ၢ်ဆါဘီလီၤကဲလိၣ်သးတဖၣ်အံၤအါထီၣ်ဝဲဖဲထံလုာ်ဘၢတၢ်အထံလၢအပၣ်ယုၣ်တၢ်အ့ၣ်တၢ်ဆံၣ်(ပှၤအ့ၣ်)ဟဲခိၣ်ဖျိထံဘၣ်အဘၣ်သိးအကျါ,တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျဲးမုတမ့ၢ်ဖဲဖိကဟံၣ်ထံဘၣ်အဘၣ်သိးတဖၣ်အဆိၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.တဘၣ်စူးကါထံဘၣ်အဘၣ်သိးတဖၣ်လၢကသ့ကဆိၣ်သပၤလီၤ,ထူးန့ၣ်သ့န့ၣ်,သ့ကဆိၣ်ဒီးကတဲၤကတီၢ်တၢ်အိၣ်,တ့ၤကဲထီၣ်ထံလီၤသကၤမုတမ့ၢ်ကျဲန့ၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်န့ၣ်ထံလၢကဆိၣ်အဂီၢ်တဂ့ၢ်လီၤကဝီၤထံပှၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါအခိၣ်တဖၣ်ကဟ့ၣ်ကူၣ်န့ၣ်လၢထံလဲလၢထံလဲလဲအပူၤတဖၣ်နဆိအဂီၢ်မ့ၢ်တပူၤဖျဲးဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

